

Andrzej Sitarski

O kompresji strukturalnej w zakresie polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej

Studia Rossica Posnaniensia 16, 183-191

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ SITARSKI

Poznań

O KOMPRESJI STRUKTURALNEJ W ZAKRESIE POLSKIEJ I ROSYJSKIEJ TERMINOLOGII JĘZYKOZNAWCZEJ

Wśród wielu problemów językoznawczych wyłaniających się podczas analizy współczesnej leksyki terminologicznej nie sposób pominąć zagadnienia słowotwórstwa terminologicznego, które obok cech wspólnych ze słowotwórstwem języka ogólnego charakteryzuje się pewną odrębnością wynikającą z cechy nadrzędnej terminu. Cecha ta sprowadza się do preferowania takich jednostek terminologicznych, które w płaszczyźnie semantycznej i strukturalnej odznaczają się szczególną precyzją i jednoznacznością. Rozważając zagadnienie słowotwórstwa terminologicznego należy stwierdzić, że w tworzeniu terminów wykorzystywane są wszystkie te sposoby, które występują w obu grupach leksykalnych. Do zdecydowanie najbardziej aktywnych w słowotwórstwie terminologicznym należy zaliczyć syntaktyczny sposób tworzenia terminów. Polega on w tym wypadku na tworzeniu jednostek terminologicznych, które zbudowane są z dwu lub kilku leksemów, przy czym są to stałe połączenia wyrazowe. W. P. Danilenko w związku z tym stwierdza, że „термины — словосочетания, выражающие единые целостные понятия, обладая разной степенью смысловой разложимости, в целом более устойчивы по сравнению со свободными словосочетаниями общелитературного языка”¹. Aktywizacja syntaktycznego sposobu tworzenia terminów związana jest, jak nam się wydaje, z wewnątrznie złożoną współzależnością pojęć współczesnej nauki i techniki, co stwarza potrzebę konstruowania terminów szczegółowych i precyzyjnych. J. N. Tolikina w artykule *Некоторые лингвистические проблемы изучения термина* zauważa, że „характерной для терминообразования является тенденция к семантико-парадигматической регулярности, т.е. к отображению в форме термина родо-видовых и многочисленных неродо-

¹ В. П. Даниленко, *Русская терминология — опыт лингвистического описания*, Москва 1977, s. 104.

-видовых отношений. Это с необходимостью вызывает появление множества составных терминов, терминов-словосочетаний”². W. P. Danilenko w pracy *Русская терминология — опыт лингвистического описания* stwierdza, że „сложная внутренняя соотносительность в кругу понятий современной науки и техники выдвигает традиционный в русском языке способ терминообразования путем словосочетаний различных типов — синтаксический способ образования терминов — в число наиболее продуктивных”³. W pracy *Лексика современного русского литературного языка* pod redakcją M. W. Panowa czytamy, że „расчлененные, аналитические наименования, четко семантически делимые, играют ведущую роль в современном терминообразовании. Стремление к аналитизму является главной характерологической чертой всех терминологических систем”⁴. Tak więc w świetle istniejących prac dotyczących analizy słowotwórczej terminologii naukowo-technicznej, a także na podstawie własnych obserwacji dokonanych na przykładzie polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej należy sądzić, że częstotliwość występowania konstrukcji analitycznych jako nominalnej grupy wyrazowej pełniącej funkcję terminologiczną jest większa w porównaniu z leksyką języka ogólnego. Produktywność syntaktycznego sposobu tworzenia terminów w równym stopniu potwierdza tendencja do intelektualizacji języka, polegająca według określenia I. Bajerowej na „nadaniu językowi takich cech, które uprawniają go szczególnie do funkcji języka nauki — przede wszystkim jest to jednoznaczność i precyzja”⁵. Jednakże obok tendencji do intelektualizacji języka, która jak zaznaczyliśmy znajduje swe szerokie potwierdzenie w słowotwórstwie terminologii naukowo-technicznej nie mniej istotny wpływ na słowotwórstwo terminologiczne ma tendencja do językowej i tekstowej ekonomiczności. Prawo upraszczania systemu językowego sprowadza się według określenia I. Bajerowej do tego, że „w języku przebiegają rozliczne zmiany mające na celu podtrzymanie względnie podniesienie ekonomiczności kodu językowego”⁶. Przejawia się ono w zastępowaniu połączeń dwu- lub kilkuwyrazowych jednym określeniem. Proces ten określanym terminem kompresji strukturalnej polega według określenia A. Bartoszewicza na tym, że „в языке есть или возникает возможность использования более удобных и с определенным минимумом равнозначных по своей информативной ценности заместителей других структурно (т.е. по количествен-

² E. H. Толикина, *Некоторые лингвистические проблемы изучения термина*. W: *Лингвистические проблемы научно-технической терминологии*, Москва 1970, s. 65.

³ В. П. Даниленко, *Русская терминология...*, s. 103 - 104.

⁴ *Лексика современного русского литературного языка*, pod red. M. В. Панова, Москва 1968, s. 154.

⁵ I. Bajerowa, *Niektóre treści i metody socjolingwistyczne w historii języka*, „Biuletyn PTJ” 1972, t. XXX, s. 31.

⁶ I. Bajerowa, *Rola związku formy z funkcją w ewolucji polskiego języka literackiego*, „Biuletyn PTJ” 1968, t. XXVI, s. 101.

но-качественному составу компонентов) более сложных и послуживших базой для первых номинаций”⁷. A. Bartoszewicz zwraca przy tym uwagę na fakt, że kompresji strukturalnej jako zjawisku uwarunkowanemu stroną semantyczną określonej struktury towarzyszy również kondensacja semantyczna. Z kolei J. Hrbáček w artykule *Uwagi o skrótach językowych* twierdzi, że jedną z przyczyn zjawiska kompresji w systemie leksykalnym jest „sprzeczność tkwiąca w nazwach kilkuwyrazowych, często określana jako sprzeczność między funkcją znakową a opisowym (interpretacyjno-opisowym) charakterem nazwy kilkuwyrazowej”⁸. Dalej autor zauważa, że „immanentna tendencja językowa do usuwania sprzeczności między opisowym, tj. strukturalnie rozczłonkowanym, charakterem nazwy a jego jednolitym znaczeniem (funkcją znakową) realizuje się przez nadawanie nazwom charakteru syntetycznego”⁹. Zjawisko kompresji strukturalnej aktualne jest również w słowotwórstwie terminologii naukowo-technicznej. Wynika ono z intensyfikacji konstrukcji analitycznych w tworzeniu terminów, przez co w wielu wypadkach zgodnie z tendencją ekonomii językowej rodzi się potrzeba skracania rozbudowanej nazwy terminologicznej (często jest ona także niewygodna i niepraktyczna w użyciu). Należy tu jednak zdecydowanie podkreślić, że w odróżnieniu od formacji powstałych w rezultacie działania procesu kompresji w systemie leksykalnym języka ogólnego, które niejednokrotnie charakteryzują się wieloznacznością (np. w j. pol. *pokazówka* — lekcja pokazowa i próba pokazowa), a nawet homonimicznością (np. w j. pol. *tatar* — befsztyk tatarski i *Tatar* — przedstawiciel określonej narodowości) lub też cechuje je potoczność użycia (np. j. pol. pięć złotych — *piątak*, ros. Библиотека им. Ленина — *Ленинка*), kondensaty terminologiczne powinny jednoznacznie określać pojęcia naukowe (uwarunkowane jest to funkcją, jaką pełni termin w stylu naukowym). W. P. Daniłenko przytacza następującą definicję krótkiego wariantu terminu: „Это равноправная по значению, но сокращенная определенным способом языковая конструкция терминологического наименования одного и того же понятия”¹⁰.

W niniejszym artykule chcielibyśmy na przykładzie polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej określić sposoby syntetyzowania analitycznych terminów językoznawczych, a równocześnie wydzielić niektóre typy modelowe powstałe w rezultacie procesu kompresji. Materiał leksykalny został zaczerp-

⁷ A. Bartoszewicz, *К вопросу о явлениях структурной компрессии в современном русском языке*. W: *Studia z filologii rosyjskiej i słowiańskiej. Językoznawstwo*, t. 3, Warszawa 1979, s. 5 - 6.

⁸ J. Hrbáček, *Uwagi o skrótach językowych*. W: *Z problemów współczesnych języków i literatur słowiańskich*, Warszawa 1976, s. 93.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ В. П. Даниленко, *Русская терминология...*, s. 181-182.

nięty ze *Słownika terminologii językoznawczej*¹¹ pod redakcją Z. Gołąba, A. Heinza, K. Polańskiego, *Словаря лингвистических терминов*¹² O. S. Achmanowej, a także z szeregu prac poświęconych zagadnieniom językoznawczym.

Jednym z podstawowych sposobów realizacji zjawiska kompresji strukturalnej we współczesnej polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej jest złożenie polegające na zawarciu w nowym skondensowanym terminie wszystkich elementów pierwotnej nazwy wielowyrazowej. W grupie rosyjskich terminów językoznawczych spotykane są złożenia powstałe w wyniku kompresji konstrukcji analitycznych zbudowanych według modelu: rzeczownik w mianowniku utworzony od tematu czasownika za pomocą sufiksu *ue*+rzeczownik w dopełniaczu, np. сочетание звуков — *звукосочетание*, образование формы (слова) — *формообразование*, образование вида — *видообразование*, сложение слов — *словосложение*. Wśród polskich terminów językoznawczych nie odnotowaliśmy ani jednego przykładu złożenia powstałego w wyniku kompresji grupy wyrazowej zbudowanej według omawianego modelu. W polskiej terminologii językoznawczej odpowiednikami tego typu rosyjskich złożzeń są konstrukcje analityczne, np.: *видообразование* — tworzenie aspektu, *формообразование* — tworzenie formy (słowa), *звукосочетание* — grupa głoskowa, *словосочетание* — połączenie wyrazowe.

W wyniku kompresji strukturalnej w polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej powstały takie skondensowane terminy, jak: ros. *лингвостилистика* — лингвистическая стилистика, *психолингвистика* — психологическая лингвистика, pol. *leksykostatystyka* — statystyka leksykalna, *psycholingwistyka* — lingwistyka psychologiczna, *socjolingwistyka* — lingwistyka socjologiczna, *fizjofonetyka* — fonetyka fizjologiczna. Cechą charakterystyczną wyżej wymienionych formacji złożeniowych jest to, że w pierwszym członie występuje temat ucięty. W związku z tendencją do kompresji strukturalnej leksykalnie rozbudowanych terminów w słowotwórstwie terminologii naukowo-technicznej obserwuje się aktywizację konstrukcji, w których pierwszy człon stanowią elementy aglutynacyjne grecko-lacińskiego pochodzenia. Chodzi tu o takie formy wykorzystywane w słowotwórstwie polskiej i rosyjskiej terminologii językoznawczej, jak na przykład: *allo-*, *meta-*, *ekstrapoli-*, *de-*, *inter-*, *mikro-*, *makro-* i szereg innych, które charakteryzuje szeroka łączliwość z tematami zarówno rodzimymi jak i pochodzenia obcego. Należy przy tym zauważyć, że pozbawione naturalnych warunków rozwoju formanty te odznaczają się określoną standaryzacją semantyczną, a ponadto jednostki terminologiczne, w których tworzeniu wykorzystywane są formanty grecko-lacińskiego pochodzenia charakteryzują się określoną zwartością strukturalną.

¹¹ Z. Gołąb, A. Heinz, K. Polański, *Słownik terminologii językoznawczej*, Warszawa 1968.

¹² O. С. Ахманова, *Словарь лингвистических терминов*, Москва 1966.

ralną. Fakt ten, jak nam się wydaje, przyczynia się w określonej mierze do aktywności słowotwórczej utworzonych tym sposobem formacji. W grupie polskich i rosyjskich terminów językoznawczych zarejestrowany został szereg desygnatów, w których pierwszy człon stanowi formant grecko-łacińskiego pochodzenia, na przykład: ros. *аллофон*(а) — вариант фонемы, *аллограф*(а) — графический вариант, *аллосема* — вариант семемы, *аллофраза* — вариант фразеологического выражения, pol. *allomorf* — wariant realizacyjny morfemu, *allofon* — wariant fonetyczny fonemu, *allograf* — wariant graficzny litery, gdzie morfem *allo-* posiada znaczenie 'wariant, odmiana, konkretna manifestacja wyrażona przez jednostki strukturalne języka'; ros. *металингвистика*, *метаязык*, *метадиалект*, *метаобщение*; pol. *metajęzyk*, *metalingwistyka*, gdzie formant *meta-* posiada znaczenie 'nad'; ros. *экстралингвистический*, *экстралингвистика*, *экстратемпоральный*, gdzie pierwszy człon złożenia oznacza 'roza'; ros. *разложение обратное* — *декомпозиция*, потеря палатальной артикуляции — *депалатализация*, потеря собственного значения — *десемантизация*, утрата аффикса при слово- и формообразовании — *дезаффиксация*, утрата флексии — *дефлексия*, pol. proces zatury wartości leksykalnej — *deleksykalizacja*, zaturata przez głoskę labializacji — *delabializacja*, gdzie formant *de-* wyraża ideę pozbawienia tego, co oznaczone zostało przez człon drugi leksemu; ros. *нолифтонг*, *полисиллаб*, *полисемия*, *полипрефиксация*; pol. *poliprefiksacja*, *polisemia*, gdzie element *poli-* oznacza 'wiele'; ros. *рекомпозиция*, pol. *rekompozycja*, *resufiksacja*, *reprefiksacja*, gdzie morfem *re-* wyraża ideę powtórzenia procesu; ros. *неолингвистика*, *неологизм*, pol. *neolingwistyka*, *neosemantyzm*, *neologizm*, *neokategorizm*, gdzie pierwszy człon złożenia posiada znaczenie: 'nowy, taki, który się na nowo pojawił, został na nowo utworzony'. Analizując powyższy sposób tworzenia skondensowanych terminów językoznawczych należy zauważyć, że autorzy prac poświęconych zagadnieniu słowotwórstwa terminologicznego zgodnie podkreślają aktywność omawianego sposobu tworzenia nowych jednostek terminologicznych we współczesnym słowotwórstwie terminologii naukowo-technicznej. Na przykład M. W. Panow w pracy *Лексика современного русского литературного языка* stwierdza, że „этот тип сочетаний слов является чуть ли не самым активным и перспективным способом образования терминов в середине XX в.”¹³

Oddzielny model tworzą złożenia terminologiczne pochodne od wyrażań syntaktycznych, na przykład rosyjskie terminy: *безглагольный*, *бесподлежащий*, *беспредложный*, *отглагольный*, *отпричастный*, *отыменный*, polskie: *bezpodmiotowy*, *bezwyzrazowy*, *odprzymiotnikowy*, które powstały z połączenia rosyjskich przyimków *ez/c/*, *ot* i polskich *bez*, *od* z rzeczownikami występującymi jako jeden z komponentów analitycznej konstrukcji terminologicznej, który jednocześnie pełni funkcję opisowego uściślenia terminu

¹³ *Лексика современного русского литературного языка*, op.cit., s. 155.

nadrzędnego, np. ros. предложение без подлежащего — *бесподлежащее предложение*, предложение без предлогов — *беспредложное предложение*, pol. zdanie bez podmiotu — *zдание bezpodmiotowe*, języki bez wyrazów — *języki bezwyrazowe*. Opisowe terminy wyrażone konstrukcją: rzeczownik w mianowniku + przyimek + rzeczownik w dopełniaczu mogą być rozszerzone o imiesłów, np. ros. существительное, образованное от глагола — *отглагольное существительное*, pol. rzeczownik utworzony od przymiotnika — *rzeczownik odprzymiotnikowy*. Nietrudno więc zauważyć, że odpowiadające rozbudowanym jednostkom terminologicznym dublety złożeniowe są wygodniejsze w użyciu. Zachowują one przy tym swą jednoznaczność i neutralność stylistyczną.

Wśród polskich terminów językoznawczych na uwagę zasługują leksykalnie rozbudowane grupy wyrazowe, które ze względu na swą złożoność strukturalną również podlegają działaniu kompresji strukturalnej, polegającej w tym wypadku na opuszczeniu komponentu (komponentów) leksykalnie rozbudowanej jednostki terminologicznej. Zjawisko to możemy nazwać elipsą. Wśród powstałych w wyniku elipsy terminów językoznawczych wyróżniamy takie, które w odniesieniu do pełnego oznaczenia terminologicznego zachowują niezmienną formę gramatyczną komponentów tworzących skrócony wariant terminu, np. ros. придаточное предложение меры и степени — *придаточное меры и степени*, теория изоморфизма уровней языка — *теория изоморфизма*, существительные, оканчивающиеся на *-ие* — *существительные на -ие*, гласная буква — *гласная*. Częściej jednak równoległe z redukcją komponentu pozostałe elementy tworzące skrócony wariant rozbudowanego terminu podlegają określonym modyfikacjom gramatycznym, na przykład zmiana kategorii rodzaju, przypadku czy też kategorii części mowy, np. ros. краткая форма прилагательного — *краткое прилагательное*, гласный заднего ряда — *задний гласный*, активный словарный запас — *активный словарь*, второго периода палатализация — *вторая палатализация*, pol. ekonomia systemu językowego — *ekonomia językowa*, bezosobowa forma czasownika — *czasownik bezosobowy*, gramatyka struktur frazowych — *gramatyka frazowa*, granice między językami — *granice językowe*.

Na oddzielne potraktowanie zasługują terminy językoznawcze powstałe w rezultacie działania procesu uniwerbizacji polegającego na przekształcaniu nazw wielowyrazowych na jednowyrazowe. Wśród powstałych drogą uniwerbizacji polskich i rosyjskich terminów językoznawczych możemy wyróżnić takie, które powstały za pomocą wyspecjalizowanego sufiksu *-em-*, np. ros. лексема — лексическая единица, фонема — фонетическая единица, pol. *leksem* — jednostka leksykalna, *prozodem* — jednostka prozodyczna, gdzie sufiks *-em-* oznacza jednostkę strukturalną określoną w podstawie słowotwórczej. Należy zauważyć, że powstałe w wyniku uniwerbizacji terminy

stwarzają możliwość tworzenia nowych formacji terminologicznych, na przykład ros. *морфема, морфемика, морфемный*. W tworzeniu polskich uniwerbizmów terminologicznych biorą udział takie przyrostki, jak np. *-ik(-nik)* — *bliskoznaczniki* — wyrazy bliskoznaczne, *jednoznaczniki* — wyrazy jednoznaczne, *rozkaznik* — tryb rozkazujący; *-ek: przedrostek* — formant przedrostkowy; *-(ow)iec: literowiec* — skrót literowy, *grupowiec* — skrót grupowy, *wyrazowiec* — skrót wyrazowy; *-k(a): nosówka* — głoska nosowa, *pożyczka* — zapożyczenie językowe; *-izm: strukturalizm* — kierunek strukturalny, *lingwistycyzm* — kierunek lingwistyczny, *językoznawizm* — problem językowy; *-ist(a): synchronista* — badacz języka w ujęciu synchronicznym, *diachronista* — badacz języka w ujęciu diachronicznym, *fonetysta* — badacz fonetyki. W tworzeniu rosyjskich uniwerbizmów terminologicznych będących odpowiednikami terminów językoznawczych zbudowanych z dwu lub kilku leksemów biorą udział takie sufiksy, jak na przykład: *-ость: картавость* — картавое произношение, *грамматичность* — грамматическая правильность, *местоименность* — свойство быть местоимением; *-ици(я): постпозиция* — постпозитивное положение; *-ие: неполногласие* — неполногласное сочетание, *многосоюзие* — многосоюзное словосочетание. Uniwerbizmy terminologiczne w języku rosyjskim powstają również w rezultacie dezintegracji, np. *идиома* — идиоматическое выражение, *дублет* — дублетная форма, *гибрид* — гибридное слово, *голос* — голосовой тон, *унициал* — унициальное письмо.

Analizując przytoczone przykłady polskich i rosyjskich terminów językoznawczych powstałych w rezultacie procesu uniwerbizacji należy stwierdzić, że w obu systemach zjawisku temu podlegają przede wszystkim terminy dwuwyrazowe, aczkolwiek spotykane są również rozbudowane leksykalnie nazwy terminologiczne podlegające działaniu uniwerbizacji. Analiza zakresu znaczeniowego przytoczonych grup syntaktycznych pełniących funkcję terminu i odpowiadających im nazw jednowyrazowych wskazuje na tożsamość semantyczną porównywanych oznaczeń terminologicznych, zaś podstawą słowotwórczą nowej formacji staje się zwykle przymiotnik wchodzący w skład rozbudowanej leksykalnie jednostki terminologicznej. Należy przy tym zauważyć, że w obu systemach terminologicznych w formacjach utworzonych za pomocą przyrostków następuje niejako podwójna kompresja: strukturalna (z dwu lub kilku leksemów tworzących termin jeden staje się tematem, pozostałe zaś zastępowane są odpowiednim formantem) oraz semantyczna (treść wyrażoną za pomocą grupy wyrazowej pełniącej funkcję terminu sygnalizuje jeden wyraz).

Rozpatrując zjawisko kompresji strukturalnej w systemie terminologii językoznawczej języka polskiego i rosyjskiego należy zwrócić uwagę na takie przykłady terminów językoznawczych, gdzie obok desygnatu utworzonego na bazie języka rodzimego istnieje synonim terminologiczny będący zapożyczeniem grecko-łacińskim lub powstałym na bazie elementów grecko-

-łacińskiego pochodzenia, np. pol. nazwa żeńska — *feminatyw*, spółgłoska zwarto-szczelinowa — *afrykata*, rodzaj nijaki — *neutrum*; ros. усилительный вид — *интенсив*, звательный падеж — *вокатив*, давнопрошедшее время — *плюс-квамперфект*, женское отчество — *матроним*. Wśród par terminologicznych nie obserwuje się żadnych opozycji stylistycznych czy też różnic semantycznych. Różnią się one tylko swą strukturą, która z kolei w związku z dążeniem do ekonomii językowej, a także internacjonalizacji systemów terminologicznych powoduje wzrost aktywności użycia terminów strukturalnie prostszych (w tym wypadku terminów grecko-łacińskiego pochodzenia). Terminy te stanowią również potencjalną podstawę do tworzenia nowych derywatów w oparciu o środki słowotwórcze poszczególnych systemów językowych.

Sumując nasze rozważania na temat kompresji strukturalnej w zakresie terminologii językoznawczej języka polskiego i rosyjskiego można stwierdzić, że we współczesnej terminologii językoznawczej w obu językach obserwuje się zjawisko polegające na skracaniu rozbudowanych grup wyrazowych pełniących funkcję terminologiczną. W realizacji tego zjawiska wykorzystywane są różnorodne środki słowotwórcze, wśród których należy wymienić złożenie, którego aktywność zaznaczyła się szczególnie w tworzeniu rosyjskich terminów językoznawczych, elipsę i uniwerbizację. Czynnikiem sprzyjającym aktywności wymienionych procesów w słowotwórstwie polskich i rosyjskich terminów językoznawczych jest zjawisko kompresji zarówno strukturalnej jak i znaczeniowej, zaś powstałe w wyniku kompresji skondensowane terminy językoznawcze charakteryzują się zwartością strukturalną oraz są łatwiejsze i wygodniejsze w użyciu.

АНДЖЕЙ СИТАРСКИ

О СТРУКТУРНОЙ КОМПРЕССИИ В ОБЛАСТИ ПОЛЬСКОЙ И РУССКОЙ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ

Резюме

В настоящей статье представлен вопрос структурной компрессии в области польской и русской лингвистической терминологии. Анализ лексического материала позволяет констатировать факт, что в современной лингвистической терминологии обоих языков наблюдается тенденция к структурному сокращению составных терминологических наименований. В реализации этого явления используются разнообразные словообразовательные средства, среди которых следует назвать сложение, активность которого проявилась прежде всего в образовании русских лингвистических терминов, эллипсис, а также универбизацию. Фактором, способствующим активизации названных процессов в словообразовании польских и русских лингвистических терминов, является структурная компрессия, которой как явля-

нию обусловленному плану выражения сопутствует семантическая конденсация. Возникшие в результате компрессии сокращенные лингвистические термины характеризуются структурной компактностью, благодаря чему они более удобны в употреблении. Одновременно такие термины создают возможность образования от них новых терминологических формаций.

ON THE STRUCTURAL COMPRESSION IN THE FIELD
OF POLISH AND RUSSIAN LINGUISTIC TERMINOLOGY

by

ANDRZEJ SITARSKI

Summary

In the present article the author presented the problem of structural compression in the field of Polish and Russian linguistic terminology. The analysis of lexical material makes it possible to state that in the modern linguistic terminology of Polish and Russian one can observe the phenomenon consisting in the shortening of the extensive word groups which perform the terminological function. In the realization of this phenomenon are used various means of word formation, among which should be mentioned the compound word, whose activity was emphasized particularly in the creation of Russian linguistic terms, ellipse and univerbization. The factor which is conducive to the activity of the mentioned processes in the word-formation of Polish and Russian linguistic terms is the phenomenon of compression — both structural and semantic. The condensed linguistic terms which are created as a result of the activity of compression are characterized by the structural compactness, and due to this they are easier and more convenient in usage; they also create the possibility of formation of new terminological word building classes.